

være fornøden. Den høitærede Minister nævnte et Circulaire, som jeg i sin Tid havde affattet, og som var bestemt til at omfendes — det indeholdt et Forslag til Præsternes Lønning — og jeg maa altsaa formode, at Ministeren kjender det, og han vil da maaskee erindre, at det indeholdt Forslag om, at naar den øvrige Deel af en Præstegaards Jorder afhændedes, skulde der dog blive saameget tilbage, som var nødvendigt til at holde et Par Heste og nogle Køer, netop for at afhjælpe de Forlegheder, som Ministeren nævnte. Det var mig forøvrigt kjært at høre, at den høitærede Minister ikke holdt saa fast paa Præstegaardsjorderne, at han jo nok kunde finde sig i at give Slip paa dem. Men naar dette er Tilfældet, skjønner jeg ikke rettere, end at der mellem Ministerens Mening om dette Lønningsforhold og min Mening derom ikke er mere end een væsentlig Uoverensstemmelse, nemlig den, at jeg i mit Forslag tillige havde optaget en Bestemmelse om, at Doffer og Accidenter skulde afløses med en vis Pengesum. Maaskee det er dette Forslag, som har foranlediget Ministeren til at kalde mit Forslag radicalt i Sammenligning med hans eget. Jeg har ikke Anledning til her at indlade mig paa at forsvare et Forslag, som nu er uden Betydning. Jeg vil blot endnu tilføje, at min Mening om det sidstnævnte Forhold er vedblivende den samme, og jeg nærer det Haab, at jeg i denne Henseende ikke er eneستاende.

Clausen: Jeg kan ikke andet end tillægge de Motiver, som ere lagte til Grund for Forslaget, en meget betydelig Vægt. Det er tilvisse en stor Ulempe, at Tiltrædelsen af Præsteembeder for Mangfoldige fører igjennem økonomiske Trængsler og paadrager Byrder, af hvilke de kun langsomt og med stort Besvær formaae at arbejde sig ud. Det er ikke mindre en Ulempe, at Præsterne kun kunne komme i bedre Naar ved Forslyttelse, medens dog enhver Flytning paafører betydelige Udgifter, som for en stor Deel forringe den Forbedring i Vilkårene, som Forslytningen skal bringe. Men hvad jeg langt mere lægger Vægt paa er dette, at ved de tvungne Flytninger brydes Båndet mellem Præsten og Menigheden, hvor der fra begge Sider kun er Duffe om at kunne blive

sammen. Naar en Præst har flaaet Rod i en Menighed, nødes han ofte til at lade sig omplante i en anden Forbund, hvor han først seent kan naae hen til det samme Punkt for sin Virksomhed, hvorpaa han befaant sig i Menigheden, han maatte forlade. Endelig er ogsaa det en Ulempe, at visse Menigheder ere ligesom dømt til bestandig at modtage de første Begyndere i Embedet, andre Menigheder derimod til at modtage bedagede, mangen Gang halvt udelevede, til Hvile trængende Mænd. Alle disse Ulemper ville kunne afhjælpes ved en friere Benyttelse af de kirkelige Midler, og forsaavidt kan jeg ikke andet end tiltræde Forslaget. Men for at jeg skulde kunne gaae ind paa den i § 4 omhandlede Reform, maatte Folkekirken — efter min Formening — bestaa sig i en ganske anden Stilling end den, hvori den for Tiden befinder sig. Den høitærede Minister har erindret om, at Spørgsmaalet om Eiendomsretten til de kirkelige Midler ligger udenfor det foreliggende Forslag. Det er ganske naturligt, at man ønsker dette Spørgsmaal skudt ud saa langt som muligt. Det er et af de vanskelige Spørgsmaal, der ikke kunne affærdiges ved løst hentastede Paastaande, og hvor endnu mindre en eenfaldig Løsning kan flaaes fast ved stærke Ord og høie Naab, som træde i Grundes Sted. Men naar den høitærede Minister mener, at dette Spørgsmaal først vil komme til praktisk Betydning, dersom det usformodebe Tilfælde skulde indtræde, at der viste sig et Overskud af de kirkelige Midler, ud over det, som Kirken behøver til sine Fornødenheder, da kan jeg ikke lade denne Betragtning gjælde eller det, som videre er bygget paa samme. Dette Spørgsmaal vil useilbarligt netop trænge sig frem fra en praktisk Side, naar der roffes ved den hidtil bestaaende Anvendelse af de kirkelige Midler, naar de, saa at sige, blive bevægeliggjorte og ligesom ere bragte i flydende Tilstand. Men hvad sikker da for, at Kirkens Interesse vil blive varetaget? Naar kan der siges at være Overskud af de kirkelige Midler? Naar kan det siges, at de kirkelige Fornødenheder ere fyldestgjorte? Hvem skal besvare disse Spørgsmaal? Og hvilken Garanti er der for, at der ikke vil søges Anvendelse gjort af Kirkens Midler til det ene eller det